

JOAN F. MIRA

“No sé si la burgesia valenciana és burgesia verdadera o falsa, [...] no sé si han perdut aquella mica de serenitat que els seus pares i els seus avis mantenien, no sé si al mateix temps que els empresaris vells i nous han destruït els paisatges i l’harmonia de pobles i ciutats amb construccions horribles han destruït també la pròpia capacitat de raonar, el propi gust per la bellesa i per la veritat”

Burguera, burguesia

Francesc de Paula Burguera, fill de Sueca com el seu gran amic Fuster, parlà el passat dia 21 a València, a l’Aula Magna de la Universitat, en l’acte en memòria d’Alfons Cucó, que jo mateix vaig presentar. L’assistència era nombrosa i respectable, i els absents escandalosament conspicus. Burguera parlà de les elits valencianes, d’aquells pocs prohoms burgesos —és una manera de dir— que fa cinquanta anys, en plena foscor del franquisme, van mantindre, a València, actituds perfectament civils i raonades, com ara presentar amb gran èxit l’obra del *Diccionari Alcover-Moll* a l’Ajuntament, defensar públicament els interessos del país enfront d’algunes arbitriats destructives, i en definitiva fer allò que, dins d’uns marges tan escassos, era possible de fer. El diari *Las Provincias* lloava amb entusiasme el *Diccionari Català-Valencià-Balear* i es felicitava pels milers i milers de persones que desfilaven per visitar-ne l’exposició i per escoltar les explicacions del filòleg Manuel Sanchis Guarner. I homes com l’alcalde Baltasar Rull, com algun baró de l’antiga aristocràcia, com Nicolau Primitiu Gómez Serrano, Martí Domínguez, Adolf Pizcueta, Joaquim Maldonado, i altres “burgesos” il·lustres prenién i mantenien posicions tan dignes i tan discretament patriòtiques com la situació els permetia. L’escassa elit d’una dreta social pareix que tenia algunes coses bastant clares: unes lleialtats fonamentals, un sentit dels interessos comuns dels valencians, una actitud racional envers la llengua, i altres posicions del tot absents en els seus successors. No sé si la burgesia valenciana és burgesia verdadera o falsa, suposant que això siguen conceptes aplicables al cas, no sé si han perdut aquella mica de serenitat que els seus pares i els seus avis mantenien, no sé si al mateix temps que els empresaris vells i nous han destruït els paisatges i l’harmonia de pobles i ciutats amb construccions horribles han destruït també la pròpia capacitat de raonar, el propi gust per la bellesa i per la veritat. Sé que Francesc Burguera ha dedicat molts esforços i gran part de la vida a intentar fer possible que aquesta burgesia gran o mitjana o petita fóra alguna cosa més que un grup social fet d’interessos egoistes, sense lleialtat al propi país, sense un sentit de decència, de raó i de llibertat. Burguera és un liberal en el més noble sentit de la paraula, i és un patriota valencià: una doble condició que li ha servit sobretot per a rebre incomprendions i colps molt durs, per a treballar en un esforç sense fruit, per a ser rebutjat pels mateixos que l’havien d’haver acollit com a líder, i finalment per haver d’allunyar-se de la mateixa gent que s’entestava a ignorar-lo. Un home en tantes coses exemplar, que aquest país, com en tants altres casos, no ha volgut aprofitar ni reconèixer.

Hí hagué després un curt diàleg amb el públic, amb les inevitables intervencions doctrinals, i amb unes paraules de Vicent Soler, polític de massa bona voluntat, expert en història econòmica, que em van un efecte especial. “Sempre havíem pensat”, recordava Soler, “que, com afirmava la teoria, la infraestructura determina la superestructura. Però al País Valencià passa el contrari, i això és ben estrany.” Volia dir que, habitualment, els interessos d’una classe social, com ara la burgesia o l’empresariat, en condicionen la ideologia. Mentre que ací, la ideologia anticatalana (real per convicció, o assumida per por i per xantatge) fa que els empresaris valencians (o almenys molts empresaris de pes, i les seues organitzacions) es manifesten en contra d’allò que saben que és bo per als seus interessos: en contra, sobretot, de les moltes formes d’aproximació i de col·laboració amb Catalunya. Contra l’euroregió mediterrània, per exemple, que el PP valencià impugna i ataca amb una insensatesa metòdica. És ben estrany, en efecte, és insòlit, és un dels absurds resultats de la trista deriva d’aquella burgesia que Burguera evocava. Que santa Llúcia els millore la vista, i que la memòria d’Ignasi Villalonga els indique el camí, que d’altra banda és ben clar i ben visible.